СОВЕТ АЛЬМЕТЬЕВСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ ЕЛАБУЖСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИЛМӘТ

АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

**РЕШЕНИЕ** **ИЛМӘТ АВЫЛЫ** **КАРАР**

№ 165 « 30 » сентябрь 2019 ел

2019-2035 елларга «Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлеге " муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, «җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы карары, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Әлмәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлеге Советы

Карар:

1. Татарстан Республикасы Хөкүмәте Документлар ТР Хөкүмәте карарлары ТР Хөкүмәте карарлары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2019-2035 елларга» Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Әлмәт авыл җирлеге " муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын расларга.

2. Әлеге карар рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үзем артыннан калдырам.

Рәисе Р. Т. Мингалеева

Кабул ителде Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл Җирлеге елның №165 30,09.2019

# “ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АЛАБУГА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ИЛМӘТ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ” МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ ПРОГРАММАСЫ

Алабуга шәһәре

Эчтәлеге

Паспорты ........ 5

**1 Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасының хәзерге торышына Характеристика.** ........ 9

1.1 Россия Федерациясенең пространство оешмасы структурасында Россия Федерациясе субъекты положениесен анализлау, Россия Федерациясе субъекты киңлеген оештыру структурасында җирлекнең торышын анализлау ........ 9

1.2 **Җирлекнең социаль-икътисади характеристикасы, җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге характеристикасы, шул исәптән транспорт өлкәсендәге эшчәнлек, транспорт ихтыяҗын бәяләү.** ........ 11

1.3 **Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең характеристикалары һәм эш күрсәткечләре.** ........ 15

1.4 **Җирлек юллары челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымнары хәрәкәтенең составы һәм интенсивлыгы, юллар хәрәкәтен йөкләү коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын характерлаучы башка күрсәткечләр, әйләнә-тирә мохиткә автомобиль транспортыннан экологик йөкләнеш һәм икътисадый югалтулар), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү.** ........ 16

1.5 **Җирлектәге транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләштерү дәрәҗәсен анализлау, парковкалар (парковка урыннары) белән тәэмин итү.** ........ 18

1.6 **Гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенең характеристикасы, пассажирлар агымына анализны да кертеп.** ........ 19

1.7 **Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте шартларының характеристикасы.**20

1.8 **Йөк транспорт чаралары хәрәкәтенә Характеристика, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чараларының эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктура торышы.** ........ 21

1.9 **Юл хәрәкәте иминлеге дәрәҗәсен анализлау** ........ 22

1.10 **Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын, халыкның куркынычсызлыгын һәм сәламәтлеген бәяләү**...... 25
1.11 **Җирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартлары һәм перспективалары характеристикаларыОшибка! Закладка не опред**
1.12 **Транспорт инфраструктурасы үсеше һәм эшчәнлеге өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү**........................................................................ 27
1.13 **Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү**.............................. 28
**2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяҗы фаразын эшләү, халыкны йөртү һәм йөк ташу күләмнәре һәм характеры үзгәрү** ........... 28
2.1 Җирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы.............. 28
2.2 **Җирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча халыкның транспорт соравын, йөк ташу күләмнәрен һәм характерын прогнозлау**........ 30
2.3 **Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы үсеше фаразы**31
2.4 **Җирлекнең юл челтәре үсеше фаразы**........................................................ 32
2.5 **Автомобильләштерү дәрәҗәсен, юл хәрәкәте параметрларын фаразлау** 33
2.6 **Юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләренең фаразы** .................................... 34
2.7 **Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә һәм халык саулыгына тискәре йогынтысын фаразлау**.......................................................... 36
**3 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм аларны алга таба гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу белән транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча эреләндерелгән бәяләү**................................................. 37
**4 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү, транспорт объектларының техник-икътисадый параметрлары, чараларны (инвестицион проектларны) тормышка ашыру чиратлылыгы буенча чаралар (инвестицион проектлар) исемлеге)**.................. 39
4.1 **Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары**........................................................................................................ 39
4.2 **Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар** ................................................................ 39
4.3 **Җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү**

**чаралары, шул исәптән бердәм парковка пространствосын үстерү** ................ 40

4.4 **Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү буенча чаралар** ........................................................................................................ 41

4.5 **Йөк транспорты, транспорт чаралары коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен инфраструктураны үстерү буенча чаралар** ........................................... 41

4.6 **Җирлек юллары челтәрен үстерү чаралары** ........................................... 41

**5 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестицион проектларны) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү** .................................................................. 44

**6 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестицион проектлар) нәтиҗәлелеген бәяләү** ........................................................................................................ 47

**7 Институциональ үзгәртеп корулар, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр**..... 49

# ПАСПОРТЫ

## Илмәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы

| | |
|---|---|
| Атамасы Программалар | 2019-2035 елларга Илмәт авыл җирлеге муниципаль берәмлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы |
| Нигез эшләү өчен Программалар | - РФ Шәһәр төзелеше кодексы, 29 декабрь 2004 ел, № 190-ФЗ;<br>- «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль за¬<br><br>«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»;<br>- «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон»;<br>- «Транспорт куркынычсызлыгы турында " 2007 елның 9 февралендәге 16-ФЗ номерлы Федераль закон»;<br>- Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында " 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы карары»;<br>- Муниципаль берәмлекнең генераль планы –Илмәт авыл җирлеге. |
| Программаның Заказчысы | Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлеге башкарма комитеты, 423619, Алабуга районы, Илмәт авылы, Сәйдәшев ур., 4 |
| Программаның максатлары һәм бурычлары | Программаның максаты-Илмәт авыл җирлегенең заманча һәм нәтиҗәле транспорт инфраструктурасын үстерү, хәрәкәт куркынычсызлыгы дәрәҗәсен күтәрү, муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеген һәм сыйфатын күтәрү.<br>Күрсәтелгән максатларга ирешү өчен төп бурычларны хәл итәргә кирәк: |

| | |
|---|---|
| | - гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын үстерү һәм камилләштерү буенча чаралар оештыру;<br>- юл хәрәкәте шартларын яхшырту чараларын оештыру;<br>- юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чаралар оештыру;<br>- җәяүлеләр инфраструктурасын үстерү. |
| Транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (Индикаторлары) | - гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы, км;<br>- гомуми файдаланудагы реконструкцияләнгән автомобиль юлларының озынлыгы;<br>- плотность УДС, км/км$^2$.<br>- төзелгән тротуарларның озынлыгы, км;<br>- норматив таләпләргә җавап бирә торган тукталыш пунктлары өлеше. |
| Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары | Программаны гамәлгә ашыру вакыты: 2019-2035 еллар.<br>Программаны гамәлгә ашыру этапларга бүлекчәләрне күздә тотмый. |
| Транспорт инфраструктурасы объектларын (чаралар төркемнәре, Ярдәмче программалар, инвестицион проектларны) проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча планлаштырылган чараларны (инвестицион проектларны) эреләндерелгән тасвирлау) | Әлеге программада тасвирланган чаралар транспорт чараларын кулланучыларның, җәяүлеләрнең уңайлылыгы һәм куркынычсызлыгы дәрәҗәсен күтәрүгә һәм Илмәт авыл җирлегенең социаль-икътисади хәлен яхшыртуга юнәлдерелгән. |
| Эшләүче | МКУ " Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлеге башкарма комитеты» |
| «Финанслау күләмнәре һәм чыганаклары | 2019-2035 елларда программа чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәк булган финанс чараларының гомуми күләме 93014,0 мең сум, Татарстан Республикасы бюджеты – 92870,0 сум, Илмәт авыл җирлеге бюджетыннан 144,0 мең сум , шул исәптән еллар буенча да:<br>2019 елда-528,0 мең сум.;<br>2020 елда-6298,0 мең сум.;<br>2021 елда -3988,0 мең сум.; |

| | |
|---|---|
| | 2022 елда – 10720,0 мең сум.;<br>2023 елда-56500,0 мең сум.;<br>2024-2035 елда-14980,0 мең сум.<br>Программаны финанслау өчен акчалар күләме фаразланган характерда һәм җирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан ел саен төзәтмәләр кертелергә тиеш. |

## 1 Муниципаль берәмлекнең транспорт инфраструктурасының хәзерге торышына Характеристика.

### 1.1 Россия Федерациясенең пространство оешмасы структурасында Россия Федерациясе субъекты положениесен анализлау, Россия Федерациясе субъекты киңлеген оештыру структурасында җирлекнең торышын анализлау

Татарстан Республикасы Россия Федерациясе субъекты булып тора, Россиянең Европа өлеше үзәгендә Көнчыгыш-Европа тигезлегендә, ике елга — Идел һәм Кама кушылган урында урнашкан. Территориаль Идел буе федераль округы составына керә, ул Идел буе икътисади районына карый. Республика башкаласы-Казан шәһәре.

Татарстан Республикасы Киров, Ульяновск, Самара һәм Оренбург өлкәләре, Башкортостан Республикасы, Марий Эл Республикасы, Удмурт Республикасы һәм Чуваш Республикасы белән чиктәш. Площадь рассматриваемого субъекта составляет 67 847 км$^2$, протяженность территории – 290 км с севера на юг и 460 км с запада на восток.

Республиканың муниципаль төзелеше кысаларында, Татарстанның административ-территориаль берәмлекләре чикләрендә 956 муниципаль берәмлек төзелгән:

- 2 шәһәр округы;
- 43 муниципаль районы;
- 39 нчы шәһәр җирлеге;
- 872 авыл җирлеге.

Алабуга районы Татарстан Республикасының төньяк-көнчыгышында административ-территориаль берәмлек һәм муниципаль берәмлек булып тора. Административ үзәк-Алабуга шәһәре Казаннан 215 км ераклыкта урнашкан. Районның мәйданы-1362,1 км2. Төньяк-көнчыгышта Алабуга районы Удмуртия Республикасы һәм Менделеевск муниципаль районы, Көнчыгыш һәм көньяк-

көнчыгыш – Тукай муниципаль районы, Чаллы шәһәре округы, көньякта – Тукай һәм Түбән Кама районнары, көнбатышта – Татарстан Республикасының Мамадыш районы белән чиктәш. Алабуга районы Яр Чаллы агломерациясе составына керә.

Алабуга районы составына бер шәһәр җирлеге (Алабуга шәһәре) һәм 15 авыл җирлеге керә:

- Илмәт авыл җирлеге;
- Бехтерев авыл җирлеге;
- Олы Елово авыл җирлеге;
- Олы Качык авыл җирлеге;
- Олы Шүрнәк авыл җирлеге;
- Костенеево авыл җирлеге;
- Лекарево авыл җирлеге;
- Морт авыл җирлеге;
- Мурзиха авыл җирлеге;
- Поспелово авыл җирлеге;
- Иске Күклюк авыл җирлеге;
- Иске Юраш авыл җирлеге;
- Танай авыл җирлеге;
- Татар Дөм-Дөме авыл җирлеге;
- Яковлево авыл җирлеге.

Илмәт авыл җирлеге — Татарстан Республикасының Алабуга районындагы муниципаль берәмлек. Административ үзәге-Илмәт авылы.Илмәт авыл җирлеге Бехтерев, Олы Качык, Лекарево, Морт, Иске Юраш авыл җирлекләре, Менделеевск муниципаль районы һәм Удмурт Республикасы белән чиктәш. Авыл җирлегенең статусы һәм чикләре «Алабуга муниципаль районы "муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында" 2005 елның 31 гыйнварындагы 22-ТРЗ номерлы Татарстан

Республикасы Законы белән билгеләнгән. Җирлек составына керә: Илмәт авылы, Көек һәм Ядегәр авылы.

Авыл җирлеге Татарстан Республикасының төньяк–көнчыгышында, Алабуга муниципаль районының төньяк өлешендә урнашкан. Илмәт авыл җирлеге төньяк-көнбатышта һәм төньяк-көнбатышта Удмурт Республикасы, төньяк-көнчыгышта Менделеевск муниципаль районының Бөрешле авыл җирлеге һәм Алабуга муниципаль районының Бехтерев авыл җирлеге, көнчыгышта Олы Качык авыл җирлеге, көньяк-көнчыгышта Лекарево авыл җирлеге, көньякта Морт авыл җирлеге белән, көньяк-көнбатышка таба һәм Алабуга муниципаль районының Иске Юраш авыл җирлеге белән чиктәш.

Илмәт авыл җирлегенең гомуми мәйданы 5622,8 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы 179,75 га, шулардан: Илмәт авылы-117,03 га, Көек авылы-31,85 га һәм Ядыгар авылы-30,87 га.

Илмәт авыл җирлеге җирләре уңдырышлы. Климат уртача дымлы. Илмәт авыл җирлеге территориясе аша юаш елгасы ага, аңа күп санлы студентлар ачкычлары кушыла. Авыл хуҗалыгын үстерү өчен барлык шартлар да бар. Илмәт авылы тулысынча газлаштырылды, үзәк сууткәргеч, торак пунктлар эчендә каты өслекле юллар бар. Җирлектә балалар бакчасы, 1 авыл мәдәният йорты, 1 фельдшер-акушерлык пункты, китапханә, "Яңа Юраш" ЯАҖ, "Әшрафҗанов" КФХ, "Шакирҗанов" КФХ бар .

## 1.2 **Икътисади характеристикасы, җирлек территориясендә шәһәр төзелеше эшчәнлеге характеристикасы, шул исәптән транспорт өлкәсендәге эшчәнлек, транспорт ихтыяҗын бәяләү.**

Икътисади үсеш күрсәткечләренең берсе-халык саны. Халык санын үзгәртү муниципаль берәмлектә (МБ) тормыш дәрәҗәсе, яшәү өчен территориянең җәлеп итүчәнлеге, эшчәнлек алып бару индикаторына хезмәт итә.

2019 елның 1 гыйнварына булган мәгълүматларга караганда, Илмәт авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең халкы саны 341 кеше булган, ягъни Алабуга районы халкының 0,41% тәшкил иткән.

Авыл җирлегендә яшәүчеләрнең күбесе (90 %) Илмәт авылында яши. Көек авылында халыкның 3% һәм Д Ядегәр авылында 7% яши.

2019 ел башына Илмәт авыл җирлегенең уртача тыгызлыгы 1 кв. км. тәшкил итте. Алабуга муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасына үткәрелгән анализ нигезендә Илмәт авыл җирлеге халыкның тыгызлыгы уртача дәрәҗәдән түбән булган районнар төркеменә керә.

Илмәт авыл җирлегенең иң эре торак пунктлары булып Илмәт авылы санала. Әлеге торак пунктның үзенчәлеге-эшкә яраклы яшьтә (50% тан артык) пенсия яшендәге кешеләрнең саны (40% тан кимрәк), бу Татарстан Республикасы буенча уртача статистик күрсәткечләрдән шактый аерыла. Ядегәр авылы һәм Көек авылы аларда яшәүче халыкның яртысын пенсия яшендәге кешеләр тәшкил итә.

Муниципаль берәмлекнең соңгы 8 ел эчендә халык саны динамикасы графикта күрсәтелгән (рәсем 1).

| | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Численность населения | 354 | 362 | 369 | 363 | 363 | 351 | 340 | 341 |

1 рәсем-Илмәт авыл җирлегенең халык саны динамикасы

Демографик вәзгыятьне тулысынча бәяләү өчен халык санының яшь структурасын бәяләү мөһим. 1 нче таблицада 2011 елда Илмәт авыл җирлегендә халыкның яшь структурасы буенча мәгълүматлар күрсәтелде.

Дәүләт гражданлык хезмәткәрләренең хезмәттә үз-үзен тотуга куелган таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын тәртипкә салу буенча Татарстан Республикасы сәнәгать һәм сәүдә министрлыгының комиссиясе утырышы протоколы

| . | Илмәт авылы | Ядегәр авылы | Көек авылы | Илмәт авыл җирлеге буенча барлыгы |
|---|---|---|---|---|
| Халык саны, Барлыгы | Өч йөз ике | Утыз ике | Җиде | Өч йөз кырык бер |
| Сабыйлык: | Кырык дүрт | Ике | - | Кырык алты |
| 1950 нче елга кадәр. | Ике | - | - | Ике |
| 1-6 ел | Уналты | Бер | - | Унҗиде |
| 7-15 яшь | Егерме ике | Бер | - | Егерме өч |
| 16-17 яшь | Дүрт | - | - | Дүрт |
| Хезмәтчел | Бер йөз утыз җиде | Тугыз | Бер | Бер йөз кырык җиде |
| Хезмәткә сәләтле яшьтән өлкәнрәк | Бер йөз егерме бер | Егерме бер | Алты | Бер йөз кырык җиде |
| Халыкның гомуми үсеше | +1 | -1 | - | Нүл |
| Табигый | +3 | -1 | - | +2 |
| Яралу | Ике | - | - | Ике |
| Кату | Өч | - | - | Өч |
| Механик | -1 | - | - | -1 |
| Килү | Җиде | - | - | Җиде |
| Китү | Дүрт | Бер | - | Биш |

Илмәт авыл җирлегенең икътисади системасы агросәнәгать комплексын һәм инфраструктура тармакларын үз эченә ала. Авыл җирлегенең нигезен авыл хуҗалыгы тәшкил итә. Илмәт авыл җирлегендә "Яңа Юраш" ЯАҖ, "Әшрәфҗанов" КФХ, "Шакирҗанов" КФХ авыл хуҗалыгы предприятиеләре эшли”

Авыл җирлеге инфраструктурасы предприятиеләре социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләре һәм административ-идарә оешмалары тарафыннан

тәкъдим ителгән.

Җирлектә эшләүче предприятиеләр һәм учреждениеләр исемлеге 2019 ел башына аларда эшләүчеләрнең санын күрсәтеп 2 нче таблицада күрсәтелгән

2 нче Таблица – 2019 ел башына Илмәт авыл җирлеге предприятиеләре һәм учреждениеләре

| Атамасы | Эшчеләр саны | Эшләүчеләр саны (% барлык МПТ) |
|---|---|---|
| Илмәт авылы | | |
| Җитештерү предприятиеләре | | |
| Авыл хуҗалыгы | | |
| “Яңа Юраш " ЯАҖ” | Егерме өч | 46,0 |
| "Әшрафҗанов" КФХ” | Бер | 2,0 |
| Шакирҗанов " КФХ” | Бер | 2,0 |
| Барлыгы: | Егерме биш | 50,0 |
| Инфраструктура предприятиеләре | | |
| Сәүдә предприятиеләре | | |
| "Алсу“Кибете” | Бер | 2,0 |
| Барлыгы: | Бер | 2 ,0 |
| Мәгариф һәм тәрбия учреждениеләре | | |
| Балалар бакчасы | Биш | 10,0 |
| Барлыгы: | Биш | 10,0 |
| Сәламәтлек саклау объектлары | | |
| ФАП | Бер | 2,0 |
| Барлыгы: | Бер | 2,0 |
| Мәдәният һәм сәнгать учреждениеләре | | |
| Мәдәният | Дүрт | 8,0 |
| Китапханә | Ике | 4,0 |
| Барлыгы: | Алты | 12,0 |
| Эшлекле оешмалар | | |
| Авыл җирлеге башкарма комитеты | Ике | 4,0 |
| Барлыгы: | Ике | 4,0 |
| Илмәт авылы буенча барлыгы | Кырык | 100,0 |
| БАРЛЫГЫ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ БУЕНЧА | Кырык | Бер йөз |

"Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлегенең социаль-икътисади үсеш дәрәҗәсенең характеристикасы «муниципаль берәмлеге Паспорты мәгълүматларына караганда, Илмәт авыл җирлеге территориясендә 2019 елның 1 гыйнварына 3 шәхси эшмәкәр теркәлгән.

Икътисадый эшчәнлек төрләре буенча хезмәткәрләр санын бүлү диаграммада күрсәтелгән (рәсем 2)

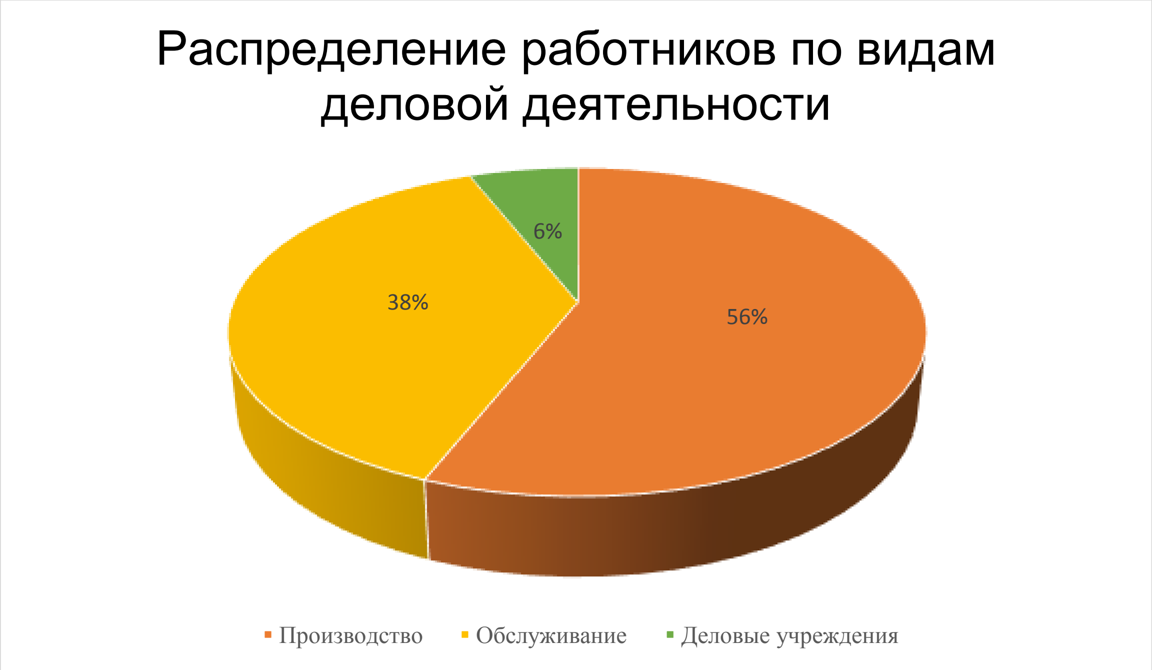


Рәсем 2 - икътисадый эшчәнлек төрләре буенча хезмәткәрләр санын бүлү

Шулай итеп, Илмәт авыл җирлегендә җитештерү өлкәсендә эшләүчеләр саны 56% тәшкил итә, хезмәт күрсәтү өлкәсендә – 38% һәм эшлекле учреждениеләрдә – 6%.

## 1.3 **Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенең характеристикалары һәм эш күрсәткечләре.**

Илмәт авыл җирлегенең транспорт системасын үстерү җирлектә яшәүчеләрнең тормыш сыйфатын яхшырту өчен кирәкле шарт булып тора.

Автомобиль юллары челтәренең булу һәм торышы территориаль бөтенлеге һәм икътисадый киңлекнең бердәмлеге белән билгеләнә. Җәмгыятьнең социаль-икътисади ихтыяҗларына юллар һәм җирле әһәмияткә ия инфраструктура торышы туры килмәү проблемасы икътисади кыенлыкларның һәм тискәре социаль процессларның сәбәпләреннән берсе булып тора.

Җирлекнең транспорт инфраструктурасы шәһәр яны, тышкы транспорт линияләре, корылмалары һәм җайланмалары барлыкка килә. Җирлекнең

транспорт инфраструктурасының төп структур элементлары булып тора: урамнар һәм юллар челтәре, шулай ук аның белән бәйле пассажирлар транспорты челтәре.

Илмәт авыл җирлегенең тышкы транспорт-икътисади элемтәләре автомобиль (шәхси һәм иҗтимагый) транспорт төре белән башкарыла.

Су, тимер юл һәм һава транспорты файдаланылмый.

### 1.4 **Җирлек юллары челтәренең характеристикасы, юл хәрәкәте параметрлары (тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымнары хәрәкәтенең составы һәм интенсивлыгы, юллар хәрәкәтен йөкләү коэффициенты һәм юл хәрәкәте торышын характерлаучы башка күрсәткечләр, әйләнә-тирә мохиткә автомобиль транспортыннан экологик йөкләнеш һәм икътисадый югалтулар), юлларны карап тоту сыйфатын бәяләү.**

Илмәт транспорт системасын үстерү.п. муниципаль берәмлек халкының тормыш сыйфатын яхшырту өчен кирәкле шарт булып тора.

Автомобиль юллары челтәренең булу һәм торышы территориаль бөтенлеге һәм икътисадый киңлекнең бердәмлеге белән билгеләнә. Җәмгыятьнең социаль-икътисади ихтыяҗларына юллар һәм җирле әһәмияткә ия инфраструктура торышы туры килмәү проблемасы икътисади кыенлыкларның һәм тискәре социаль процессларның сәбәпләреннән берсе булып тора.

Илмәт авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасы автомобиль юллары белән тәкъдим ителгән. Алар авыл җирлеге территориясен күрше территорияләр, авыл җирлекләрендә район үзәге белән бәйлиләр, җирлекнең барлык торак пунктларының яшәешен тәэмин итәләр, җирлек үсеше мөмкинлекләрен билгелиләр, алар буенча йөк һәм пассажирлар ташу гамәлгә ашырыла. Авыл җирлегенең тотрыклы икътисади үсешенә ирешү, җирле җитештерүчеләрнең конкурентлыгын арттыру һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшырту мәсьәләләрен хәл итү автомобиль юллары челтәрен үстерү

дәрәҗәсенә бәйле.

Төбәк әһәмиятендәге «Морт – Сосновый Юраш» юлы, җирлекнең үзәк өлеше буенча, Илмәт авылыннан Ядегәр авылы аша Көек авылына кадәр төбәк әһәмиятендәге " Илмәт-Ядегәр-Көек «автомобиль юлы уза.

3 нче таблицада китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, Алабуга муниципаль районы Илмәт авыл җирлегенең гомуми файдаланудагы барлык юлларыннан (региональ әһәмияткә ия) ия:

- асфальт-бетон катламы-62,5%,
- күчеш катламы (вак таш) – 37,5%,

Бу Алабуга районы Илмәт авыл җирлеге юл челтәрен төзекләндерүнең шактый югары дәрәҗәдә булуы турында сөйли.

Дәүләт гражданлык хезмәткәрләренең хезмәттә үз-үзен тотуга куелган таләпләрне үтәү һәм мәнфәгатьләр конфликтын тәртипкә салу буенча Татарстан Республикасы сәнәгать һәм сәүдә министрлыгының комиссиясе утырышы протоколы

| т/б | 1.01.2010 елга юллар исеме | кате-<br>j-<br>рия | протяж. км 1.01.10 ел. | Шул исәптән | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | асфаль т-бетон | переходное | грунтовое |
| Бер | Морт-Сосновый Юраш | IV | 5,838 | 5,838 | | |
| Ике | Илмәт-Ядегәр-Көек | IV | 3,5 | | 3,5 | |
| | Район буенча барлыгы | | 9,338 | 5,838 | 3,5 | |

Юл хәрәкәте параметрларының төп характеристикалары булып тизлек, тыгызлык, транспорт чаралары агымнары хәрәкәте составы һәм интенсивлыгы, юл хәрәкәте коэффициенты һәм башка күрсәткечләр тора.

Илмәт авыл җирлеге терәк челтәренең төп урамнарында транспорт агымнары тизлеге юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүче күләмнәргә туры килә

Юл хәрәкәтендә катнашучылар ягыннан экологик йөкләнеш түбәндәге шартлар аркасында түбән дип бәяләнә:

- хәрәкәт интенсивлыгы һәм УДС йөкләве түбән әһәмияткә ия;
- гомуми агымда йөк транспорт чараларының аз өлеше;

- тоткарлык ситуацияләре булмау.

Муниципаль берәмлекнең урам-юл челтәре җитешсезлегенә җирлекнең урам-юл челтәре өлешендә каты катлам булмау һәм җәяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә салу өчен кирәкле тротуарларның булмавы, шуның нәтиҗәсендә торак пункт урамнарында җәяүлеләр катнашында юл-транспорт һәлакәтләренең килеп чыгу ихтималы зур.

## 1.5 Җирлектәге транспорт чаралары паркы составын һәм автомобильләштерү дәрәҗәсен анализлау, парковкалар (парковка урыннары) белән тәэмин итү.

Транспорт чараларын кую һәм тукталышлар өчен урыннар урнаштыру параметрлары буенча алынган мәгълүматны анализлау парковка киңлегенә ихтыяҗны канәгатьләндерү дәрәҗәсен һәм юл челтәренә йөкләнешне бәяләргә мөмкинлек бирәчәк.

Илмәт муниципаль берәмлеге территориясендә автотранспорт саклау.п. җирлек халкының йорт яны участокларында да җәлеп итү объектлары чикләрендә башкарыла.

Муниципаль берәмлек – Илмәт авыл җирлеге территориясендә транспорт чараларының актив паркына сан ягыннан һәм сыйфатлы анализ үткәрү өчен Россия Федерациясе Федераль салым хезмәтенең (Россия Федерациясе Федераль салым хезмәте) хисаплары кулланылды. 2019 елга Илмәт авылы буенча транспорт саны 125 транспорт чарасы тәшкил иткән. Шәһәр территориясендә теркәлгән транспорт чараларының зур өлешен җиңел автомобильләр тәшкил итә, Транспорт төрләре буенча тулырак мәгълүмат диаграммада күрсәтелгән (рәсем 3).

Рәсем 3-Илмәт шәһәре транспорт төрләре буенча мәгълүмат.б.

Алынган мәгълүматларга караганда, Илмәт авыл җирлегендә автомобильләр саны 1000 кешегә 356 җиңел автомобиль тәшкил итә.

## 1.6 Гомуми файдаланудагы транспорт чаралары эшенең характеристикасы, пассажирлар агымына анализны да кертеп.

Пассажир транспорты халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсенең мөһим элементы булып тора, аннан башка җәмгыятьнең нормаль эшләве мөмкин түгел. Ул халыкның җитештерү, көнкүреш, мәдәни максатлар белән бәйле күчмә хәрәкәтләргә булган ихтыяҗын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән.

Җирлек территориясендә гомуми файдаланудагы төп транспорт булып автобус тора. Җәмәгать транспорты маршрутлары Алабуга шәһәре автовокзалыннан башлана, пассажирларны утырту һәм төшерү билгеләнгән тукталыш пунктларында гына башкарыла

Пассажирлар ташу Алабуга даими рәвештә пассажирлар ташуның муниципаль маршрутларының расланган реестры нигезендә гамәлгә ашырыла

муниципаль районы башлыгы.

Тулаем алганда, гомуми файдаланудагы шәһәр пассажир транспортының гамәлдәге системасы куелган бурычларны үти. Проблемалар арасында искергән

күчмә составны түбән күрсәткечләр уңайлы һәм экологик яктан куллануны билгеләп үтәргә кирәк. Тукталыш объектларының шактый өлеше гамәлдәге нормативларга туры китереп җитәрлек күләмдә төзекләндерелгән

Илмәт авыл җирлеге территориясендә 101 нче номерлы " Алабуга – Иске Юраш «шәһәр яны муниципаль маршруты буенча маршрут йөриячәк»

## 1.7 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте шартларының характеристикасы.

Җәяүлеләр хәрәкәте корреспондентларның иң яхшы төре булып тора, чөнки транспорт инфраструктурасына иң аз таләпләр куя, әйләнә-тирә мохитнең пычрануы һәм уйлану белән бәйле тискәре нәтиҗәләргә китерми, шулай ук халыкның сәламәтлек дәрәҗәсен арттыруга ярдәм итә. Әмма гражданнарның уңайлы һәм куркынычсыз күчүе өчен урам-юл челтәрен юл хәрәкәтен оештыруның тиешле техник чараларыннан файдаланып, кирәкле җәяүлеләр элемтәсе белән тәэмин итәргә кирәк.

Илмәт муниципаль берәмлеге урамнарының һәм юлларының күп өлеше тротуар һәм җәяүлеләр юллары белән тәэмин ителмәгән. Җирлекнең урам-юл челтәрен заманча җәяүлеләр инфраструктурасы белән җиһазландыру кайбер мәсьәләләрне хәл итәргә мөмкинлек бирәчәк:

- җәяүлеләр хәрәкәтенең куркынычсызлык дәрәҗәсен һәм уңайлылыгын арттыру;
- җирлек торак пунктларының җәяүлеләр өчен үтемлелеген тәэмин итү;
- җирлек халкының җәяү хезмәт миграцияләренең сыйфатын, ягъни хезмәт кушымталар урынына кадәр хәрәкәт итү сыйфатын арттыру;
- җирлек периферияse белән үзәк район арасында җәяүлеләр өчен элемтә булдыру;
- мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларының җәяүлеләр өчен үтемлелеген тәэмин итү;
- җирлек торак пунктлары эчендә җәяүлеләр элемтәсен арттыру;

- туризмны үстерү һәм рекреацияләү максатларында мәдәни мирас статусына ия булган тарихи-ландшафт комплексларын җәяүлеләр өчен маршрутлар белән тәэмин итү.

Илмәт муниципаль берәмлегенең урам-юл челтәре тышкы электр элемтәсе белән тәэмин ителмәгән.

Велосипед хәрәкәте җәяүлеләр өчен дә йөрү өстенлекләренә ия, өстәвенә, хәбәрчеләрне ерак араларга да алып барырга мөмкинлек бирә. Җирлек территориясендә велосипедта йөрү өчен махсус юллар каралмаган. Велосипедчылар хәрәкәте юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры китереп гомуми файдаланудагы юллар буенча гамәлгә ашырыла.

1.8 **Йөк транспорт чаралары хәрәкәтенә Характеристика, коммуналь һәм юл хезмәтләре транспорт чараларының эшен бәяләү, әлеге транспорт чаралары өчен инфраструктура торышы.**

Муниципаль берәмлектә йөк транспорты хәрәкәтенең төп маршрутлары региональ әһәмияттәге " Морт-Сосновый Юраш «автомобиль юлы буенча уза.

Җирлек территориясендә "Яңа Юраш" ЯАҖ, "Әшрәфҗанов" КФХ, "Шакирҗанов" КФХ авыл хуҗалыгы предприятиеләре йөк ташу өчен төп урын булып торалар .

Грузовойтранспортявляетсяосновнымвидомтранспортадляперемещениягрузовотместапроизводствакместупотребления. Шулай итеп, авыл җирлегенең юл–транспорт челтәренә йөкләнешне киметү һәм авария дәрәҗәсен киметү өчен шартлар тудырыла . Авыл җирлеге территориясендә йөк ташучы транспорт оешмалары юк.

Муниципаль берәмлектә йөк транспорты хәрәкәтенең төп маршрутлары региональ әһәмияттәге " Морт-Сосновый Юраш «автомобиль юлы буенча уза.

Авыл җирлеге территориясендә "Яңа Юраш" ЯАҖ, "Әшрәфҗанов" КФХ, "Шакирҗанов" КФХ авыл хуҗалыгы предприятиеләре йөк ташу өчен төп урыннар булып тора .

## 1.9 **Юл хәрәкәте иминлеге дәрәҗәсен анализлау**

Юл-транспорт һәлакәтләре турындагы мәгълүматларны һәрьяклап анализлау юл хәрәкәте иминлеген оештыру һәм тәэмин итү буенча эшнең иң мөһим өлешләренең берсе булып тора.

Бүгенге көндә автомобиль юлларында авариялелек проблемасы транспорт чаралары паркы артуга, юл-транспорт инфраструктурасында катнашучылар ихтыяҗларына туры килмәүгә һәм машина йөртүчеләр дә, җәяүлеләр дә дисциплинаның түбән булуына бәйле рәвештә аеруча кискен тора.

Хәзерге вакытта юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү һәм аларның авыр нәтиҗәләрен киметү транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерүнең актуаль мәсьәләләреннән берсе булып тора.

Авариялелек статистикасын анализлау өчен башлангыч мәгълүматлар сыйфатында РФ Юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү буенча Баш идарәсенең (ЮХИДИ) авариялелекнең рәсми статистикасы мәгълүматлары кулланылды, РФ Эчке эшләр министрлыгы тарафыннан бирелгән ачык мәгълүматлар кулланылды.

2017 елда Алабуга районында 140 учет юл-транспорт һәлакәте булган. Әлеге юл-транспорт һәлакәте нәтиҗәсендә 12 кеше һәлак булган, 188 кеше яраланган. 2017 ел эчендә социаль куркыныч 100 мең кешегә 14 кеше һәлак булган. Зыян күрүчеләрнең гомуми саныннан (һәлак булган һәм яраланган) юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучыларның өлеше буларак исәпләнелә торган нәтиҗәләрнең авырлыгы 2017 елда 6 % тәшкил итте. 2017 елда ЮТҺ төрләре буенча бүлү 4 рәсемдә күрсәтелде.

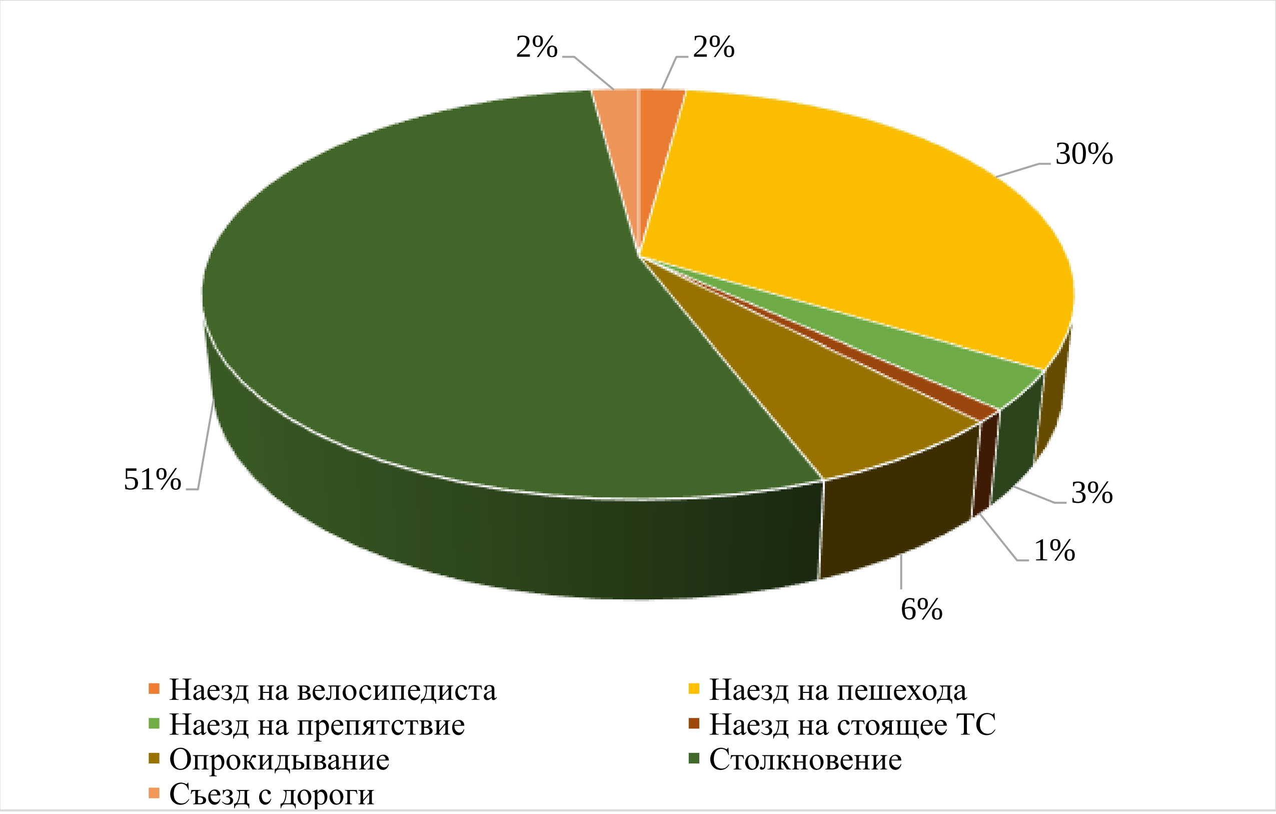


Чертеж 4 – юл-транспорт һәлакәтләрен 2017 елда төрләре буенча бүлү

Шулай итеп, 2017 елда Алабуга районы юлларында авариялелек түбән дәрәҗәдә булды, дигән нәтиҗә ясарга була.

Автомобиль юлларында авариялелек проблемасы аеруча зур булды
юл-транспорт инфраструктурасы туры килмәү сәбәпле кискенлек
Куркынычсыз юл хәрәкәтендә җәмгыять һәм дәүләт ихтыяҗларына,
тәэмин итү системасы эшчәнлегенең нәтиҗәле булмавы
юл хәрәкәте иминлеге һәм катнашучыларның дисциплинасы бик түбән
юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу.

Транспорт чаралары паркын арттыру күләмен киметкәндә
автомобиль юлларын төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау җитәрлек түгел
автомобиль юлларын карап тоту буенча финанслау начарлануга китерде
хәрәкәт шартлары.

Торак пунктлар урамнарында һәм авыл җирлегенең автомобиль юлларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, юл - транспорт һәлакәтләрен (юл-транспорт һәлакәтләрен) кисәтү һәм аларның авыр нәтиҗәләрен киметү бүгенге көндә актуаль мәсьәләләрнең берсе булып тора. Киләчәктә автомобиль

юлларының канәгатьләнерлек хәлдә булмавы, җирлек халкында шәхси автотранспорт санын арттыру һәм юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларының камил булмавы аркасында хәлләрнең начараюы ихтимал.

Авыр нәтиҗәләргә китергән юл-транспорт һәлакәтләре ясауның төп сәбәпләре

юл хәрәкәте иминлеге дәүләт инспекциясе мәгълүматлары

тора: хәрәкәт тизлеген төгәл юл шартларына туры килмәү, автомобиль белән исерек хәлдә идарә итү, тизлек режимын бозу, юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу.

Авария һәм авария хәлендәге хәлләрнең начараю куркынычы булу сәбәпле

юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү проблемалары озак сроклы стратегияне эшләү һәм гамәлгә ашыру, кызыксынган барлык хезмәтләрнең һәм халыкның, җирле үзидарә органнарының тырышлыкларын координацияләү таләп ителә. Барлыкка килгән проблеманың кискенлеген киметү максаты белән программа-максатчан методны куллану моңа ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

- җирле үзидарә органнары эшчәнлеген координацияләү

юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә;

- чаралар комплексын тормышка ашыру, шул исәптән профилактик характердагы, зыян күргән кешеләр белән юл-транспорт һәлакәтләре санын киметү, шулай ук юл-транспорт һәлакәтләре нәтиҗәсендә һәлак булучылар санын киметү буенча. Юл-транспорт аварияләренә бәйле проблемаларны нәтиҗәле хәл итү һәм аның күрсәткечләрен киметүне тәэмин итү өчен юл хәрәкәте иминлеген арттыру чараларын системалы рәвештә гамәлгә ашыруны дәвам итү һәм аларны финанс ресурслары белән тәэмин итү зарур.

«Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында " 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон җирле үзидарә дәрәҗәсендә муниципаль берәмлекләрдә юл хәрәкәте иминлегенең тиешле дәрәҗәсен тәэмин итү мәсьәләләрен хәл итүнең программалы максатчан ысулын гамәлгә ашыру инструменты буларак муниципаль программа билгели. Бәян ителгәннәрне исәпкә алып, актуальлек турында нәтиҗә ясарга мөмкин һәм

махсус муниципаль программа кысаларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү өлкәсендә эшне дәвам итү зарурилыгы нигезле.

## 1.10 Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын, халыкның куркынычсызлыгын һәм сәламәтлеген бәяләү

Автомобиль транспорты һәм автотранспорт комплексы инфраструктурасы әйләнә-тирә мохитне пычратуның төп чыганакларына карый.

Һава бассейнының автотранспорт ташлары белән пычрануының төп сәбәбе-автотранспорт санының артуы, аның тузуы һәм сыйфатсыз ягулык булуы.

Эчке яну двигательләренең эшкәртелгән газлары зарарлы матдәләр һәм кушылмалар, шул исәптән канцерогеннар бар. Нефть продуктлары, шиннарның тузу продуктлары, тормоз накладкалары, юл катламнарына каршы кулланыла торган хлоридлар юл буе полосаларын һәм су объектларын пычраталар.

Эчке яну двигательләренең чыгару (тавыштан тыш) төп компоненты – углерод окисе (угар газ) – кеше, хайваннар өчен куркыныч, концентрациягә бәйле рәвештә, төрле дәрәҗәдәге агулану тудыра. Автомобильләр һәм пычраткыч матдәләр матдәләр чыгаруы ярдәмендә һавада яңа матдәләр, агрессив матдәләр барлыкка килергә мөмкин. Автомобиль юлларына якын-тирә территорияләрдә су, туфрак һәм үсемлекләр канцероген матдәләр йөртүче булып тора. Биредә яшелчә, җиләк-җимеш үстерү һәм үләннәрне терлекләргә ашату мөмкин түгел.

Автотранспортның әйләнә-тирә мохитне пычратуга тискәре йогынтысын киметү буенча эш юнәлешләренең берсе булып альтернатив ягулыкны – сыекландырылган һәм сыекландырылган газны куллануны алга таба киңәйтү, юлларны төзекләндерү, двигательләрнең эшен контрольдә тоту тора.

Һава пробаларының гомуми саныннан 50% тан артыгы автомагистральләрдә алынган пробалар тәшкил итә.

Районның автомагистральләрендә стационар күзәтү постлары юк

## 1.11 **Җирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү һәм урнаштыру шартлары һәм перспективалары характеристикалары**

Алабуга муниципаль районының «Илмәт авыл җирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү» бүлеген эшләүнең төп максаты-халык ихтыяҗларына туры китереп автомобиль юлларын үстерүгә, җирлек икътисадының нәтиҗәлелеген һәм конкуренциягә сәләтен арттыруга, таләп ителә торган техник халәтне, үткәрү сәләтен, юл челтәренең куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәэмин итүгә юнәлдерелгән чаралар эшләү.

Алабуга муниципаль районы һәм Илмәт авыл җирлегенең транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү буенча төп бурычлар:

1) Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү

Региональ юллар Татарстан Республикасы милке булып тора һәм шуңа бәйле рәвештә төп чаралар аларны саклауга, модернизацияләүгә һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Хәзерге вакытта юл челтәрен үстерү өлкәсендә иң мөһим бурычларның берсе - «мәгариф», «сәламәтлек», «АПКны үстерү» милли проектларын гамәлгә ашыру кысаларында торак пунктларны транспорт элемтәсе белән тәэмин итү.

Югарыда санап үтелгән проектларны гамәлгә ашыру нигездә авыл җирендә урта һәм һөнәри белем бирү һәм медицина ярдәме алу мөмкинлеген тәэмин итүгә бәйле.

2) Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү

Транспорт инфраструктурасын алга таба үстерү өчен җирле әһәмияткә ия булган юлларны реконструкцияләү, торак пунктларга асфальт-бетон юллар төзү зарур.

Илмәт авыл җирлегенең планлаштырылган транспорт каркасы региональ һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан төзелә.

Торак пунктларның урам-юл челтәрен үстерү чаралары

Яңа торак төзелеше мәйданчыкларында урамнар һәм юллар төзүгә һәм Илмәт муниципаль районы Алабуга авыл җирлеге составына керүче торак пунктларның территориясендә юлларны һәм урамнарны реконструкцияләүгә юнәлдерелгән.

## 1.12 Транспорт инфраструктурасы үсеше һәм эшчәнлеге өчен кирәкле норматив-хокукый базаны бәяләү

Татарстан Республикасы Илмәт Алабуга районы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы үсеше һәм эшләве түбәндәге таләпләргә туры китереп гамәлгә ашырыла::

- Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы;
- «Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында " 2007 елның 8 ноябрендәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- "Юл хәрәкәте иминлеге турында «1995 елның 10 декабрендәге 196-ФЗ номерлы Федераль закон»;
- РФ Хөкүмәтенең «юл хәрәкәте кагыйдәләре турында " 1993 елның 23 октябрендәге 1090 номерлы карары белән»;
- Алабуга районы муниципаль берәмлегенең территориаль планлаштыру схемалары 21.12.2010 № 20-14/17538;
- Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы муниципаль берәмлегенең халык депутатлары Советының 17.12.2012 ел, № 77 карары белән расланган Илмәт муниципаль районы муниципаль берәмлегенең генераль планы.

Татарстан Республикасы Илмәт Алабуга районы муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы үсеше һәм эшләү өчен кирәкле норматив-хокукый база нигездә формалаштырылган.

## 1.13 Транспорт инфраструктурасын финанслауны бәяләү

Татарстан Республикасы Алабуга районы Илмәт авыл җирлеге Советы тарафыннан " 2017 елга һәм 2018-2019 елларга Илмәт авыл җирлегенең бюджеты турында «Карар кабул ителде.

Карар кысаларында төзекләндерү кысаларында шәһәр округлары һәм җирлекләре чикләрендә автомобиль юлларын һәм инженерлык корылмаларын төзү һәм карап тоту күздә тотыла.

Финанслау чыганаклары-муниципаль берәмлек акчалары. Гамәлгә ашыру өчен еллар буенча финанслау каралган:

- 2019 ел-20 мең сум.
- 2020 ел-48 мең сум.
- 2021 ел-76 мең сум.

# 2 Муниципаль берәмлек территориясендә транспорт ихтыяҗы фаразын эшләү, халыкны йөртү һәм йөк ташу күләмнәре һәм характеры үзгәрү

## 2.1 Җирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсеше фаразы

Торак төзелешенең заманча тенденцияләре түбәндәгечә: торак фондының төп күләме халыкның үз акчалары (керемнәреннән уртачадан югары булган гаиләләр) хисабына кертелә, дәүләт тарафыннан Финанслау, Нигездә, максатчан программалар кысаларында тормышка ашырыла һәм шул ук вакытта акрынлап кими бара.

Авыл җирлегенең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелеше үсешенең агымдагы дәрәҗәсе күрсәткечләрен анализлаганда түбәндәгеләр билгеләп үтелә:

- җирлек торак пунктларының транспорт үтемлелеге
- аның халкы ихтыяҗларын канәгатьләндерә;
- җитештерү объектлары халыкның яшәү урыны янында урнашкан,

бу хәбәрчеләрнең төп төрен – хезмәт эшчәнлеген җиңеләйтә.

Илмәт авыл җирлегендә торак төзелешен үстерү территориаль резервлар хисабына күз алдында тотыла.

2019 елның 1 гыйнварына Илмәт авыл җирлеге территориясендә 341 кеше яшәгән.

Татарстан Республикасы һәм Алабуга муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегияләре тарафыннан мөмкин булган өч сценарий карала.

Төп сценарий икътисадның тотрыклы, планлы үсешен, район өчен уңай үсеш темпларын күздә тота. 2015 елдан 2030 елга кадәр тулаем территориаль продукт (ВТП) үсешенең җыелган темпы уңайлы дөнья икътисадый вәзгыяте фонында 1,7 тапкыр арту фаразлана. Җитештерү-сәнәгать тибындагы махсус икътисадый зона үсеше хисабына предприятиеләр хезмәткәрләре саны 2015 елдан 2030 елга кадәр 15% ка артачак. Халык саны да тотрыклы рәвештә үсә, 2030 елга 97,3 мең кешегә җитәчәк. Халыкның торак белән тәэмин ителеше уртача темплар белән арта, һәм 2030 елга әлеге күрсәткеч 1 кешегә 30,12 метр торак тәшкил итәчәк.

Туристлар район территориясенә, ел саен 5 – 6% динамик рәвештә килә, бизнес өчен районның инвестицион җәлеп итүчәнлеге арта. Районның икътисади үсеш дәрәҗәсе 0,55 дән 0,81% ка кадәр булыр дип фаразлана. Тулаем алганда, үсешнең база сценарие куелган барлык бурычларны һәм Инвестицион проектларны гамәлгә ашыруны күздә тота.

Оптимистик сценарий дөнья икътисади хәлен яхшырту тенденцияләренә нигезләнә, Алабуга муниципаль районы икътисадының динамик үсеше белән характерлана.

Тулаем территориаль продукт югарырак темплар белән арта, 2030 елда үсеш темпы 2015 ел белән чагыштырганда 1,9 % тәшкил итәчәк. Сәнәгать, авыл хуҗалыгы актив үсә, торак төзелеше алып барыла. Район халкы 2030 елга 100,4 мең кешегә җитә. Халыкның тормыш сыйфаты яхшыра.

Системалы рәвештә спорт белән шөгыльләнүчеләр дәрәҗәсе елдан - ел 3 – 4 % ка арта һәм 2030 елга 56 % ка җитә. 2030 елга халыкның керемнәре 2,3

тапкыргa артачак. Бюджет керемнәре арта, район инфраструктурасы яңартыла, бу туризмны үстерүгә ярдәм итә. 2030 елга туристлар агымы 3,4 тапкырга арта. "Алабуга «махсус икътисадый зонасы үзенең үсешен дәвам итә, предприятиеләр һәм хезмәткәрләр саны арта, вак һәм урта производстволар үсә. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше 2030 елда 35 % ка җитә, әмма икътисадның төп көч булып эшкәртү сәнәгатенең эре предприятиеләре кала.

Инерцион сценарий районның икътисади үсеше акрын темплар белән дөнья икътисадының тышкы факторларының сизелерлек йогынтысын күз алдында тота. Тулаем территориаль продукт үсә, әмма шактый түбән темплар белән. Предприятиеләр кыенлыклар кичерүен дәвам итә. Чит ил чималына бәйле кайбер производстволарны ябу мөмкин. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше кими. Эшсезлек дәрәҗәсе югары дәрәҗәдә, һәм 2020 нче елдан гына да кимү фаразлана. Районның үз-үзен тәэмин итү дәрәҗәсе түбән. Бюджетның үз акчалары муниципаль программаларны тулы күләмдә гамәлгә ашыруга җитми. Әмма туризмны үстерү дәвам итә, туристлар агымы 2030 елга, инде барлыкка килгән тотрыклы шәһәр бренды ярдәмендә, 1,8 тапкыр артачак. Инвестиция кертемнәр күләме кими. Татарстан Республикасының гомуми күләмендә инвестицияләр өлеше якынча 5% дәрәҗәсендә саклана, 2030 елга кадәр 5,7% ка кадәр, «Алабуга»ППТ МИЗ үсеше аркасында.

Стратегик һәм территориаль планлаштыру документларында каралган транспорт инфраструктурасын үстерү чараларына өстәмәләр белән әлеге КСОДД кысаларында тормышка ашырыла торган ОДД буенча төп чаралар карала.

## 2.2 **Җирлек территориясендә булган транспорт төрләре буенча халыкның транспорт соравын, йөк ташу күләмнәрен һәм характерын прогнозлау**

Муниципаль берәмлектә чагыштырмача тотрыклы демографик һәм социаль-икътисадый вәзгыять реаль алшартларның булмавы турында хисап чорында муниципаль берәмлек территориясендә халыкның транспорт соравын

шактый үзгәртүгә, хәрәкәт күләмнәре һәм характерына нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

Авыл җирлеге территориясендә транспортның төп төре-автомобиль транспортында йөк ташу күләме тотрыклы.

Автомобиль транспортының Түбән булуына бәйле рәвештә, гамәлдәге инфраструктурасы хәл ителгән бурычларны үти, әмма уртача характеристикаларга ия (юл катламының Начар төзеклеге һәм торышы түбән дәрәҗәдә; кайбер урамнарның машиналар йөри торган өлеше җитәрлек дәрәҗәдә булмау; табигый киртәләр аша күпер корылмалары җитмәү һ.б.). Генераль планның (агросәнәгать комплексын, торак фондын, туристлык өлкәсен һәм тд. ны үстерү) проект чараларын гамәлгә ашыру очрагында транспорт ихтыяҗын арттыру фаразлана, ул вакытта үзара яңа объектларны тоташтыра торган яңа юллар төзелешенә ихтыяҗ барлыкка киләчәк.

## 2.3 **Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасы үсеше фаразы**

Илмәт с. п. гамәлдәге транспорт инфраструктурасын анализлау нәтиҗәсендә түбәндәге проблемалар ачыкланды:

- шәһәрнең урам-юл челтәрен төзекләндерү дәрәҗәсе түбән: камилләшмәгән урамнар һәм юлларның шактый өлеше, җәяүлеләр тротуарларының булмавы, оештырылган өслекле тукталыш булмау;
- юл полотнасының торышы канәгатьләнерлек түгел: көчле тузган һәм еллык размыв;

Фаразланган үсешне исәпкә алып, гомуми файдаланудагы шәһәр пассажир транспортының хәрәкәт составын арттыру планлаштырыла. Районнарда перспектив торак төзелеше буенча УДС яңа участокларын файдалануга тапшырганнан соң ГПТОП халкына хезмәт күрсәтү схемасы үзгәрүен алдан исәпкә алырга кирәк.

Транспорт системаларын үстерүнең заманча трендлары, шулай ук Алабуга шәһәре муниципаль берәмлегенең ихтыяҗлары нигезендә җәяүлеләр

һәм велосипед инфраструктурасының сизелерлек үсешен фаразларга мөмкин. Бу юнәлештә үсеш җәяү һәм велосипед транспорты ярдәмендә транспорт хәбәрчеләре санын арттырырга мөмкинлек бирәчәк, бу исә транспорт инфраструктурасының тискәре йогынтысын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

## 2.4 **Җирлекнең юл челтәре үсеше фаразы**

Тикшерелә торган территориянең транспорт инфраструктурасын үстерү максаты-муниципаль берәмлекнең икътисади активлыгы үсеше өчен шартлар тудыру, транспорт хезмәтләре спектрын киңәйтү хисабына халыкның тормыш сыйфатын яхшырту, транспорт-логистика инфраструктурасын камилләштерү.

Илмәт авыл җирлегенең гамәлдәге транспорт инфраструктурасын анализлау нәтиҗәсендә түбәндәге проблемалар ачыкланды:

- муниципаль берәмлекнең урам-юл челтәрен төзекләндерү дәрәҗәсе түбән: камилләшмәгән урамнар һәм юлларның шактый өлеше, җәяүлеләр тротуарларының булмавы, оештырылган өслек сулары булмау, яктырту булмау;
- юл полотнасының торышы канәгатьләнерлек түгел: көчле тузган һәм еллык размыв;
- автомобиль хәрәкәтен кыенлаштыра торган кайбер урамнарның машиналар йөри торган өлеше җитәрлек түгел, ул урамның үткәрү сәләтен киметүгә һәм юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу куркынычын киметүгә китерә;
- чокырларны һәм инешләр аша автомобиль һәм җәяүлеләр күперләр җитәрлек түгел, бу урам-юл челтәренең нормаль эшләвен тәэмин итми.

Юллар эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен бюджет акчаларының хроник дефициты шартларында, аларны ремонтлауга һәм карап тотуга нәтиҗәле сарыф итү максатларында, яңа, тагын да экономияле материаллар һәм технологияләр эзләү һәм гамәлгә кертү бурычы сакланып кала.

Юл тармагында бүгенге вәзгыять автомобиль транспортында йөрүгә ихтыяҗ арту, автотранспорт чаралары саны арту һәм шул ук вакытта юл

челтәре үсеше, автомобиль юлларының озынлыгы һәм үткәрүчәнлек сәләте арту белән бәйле.

Үткәрелгән анализ нәтиҗәсендә, урам-юл челтәрен төзекләндерү дәрәҗәсен күтәрү һәм автомобиль юлларын карап тоту буенча тиешле чаралар булмаганда, юл полотносының көчле тузуы һәм авыл җирлеге территориясе буенча хәбәрчеләрнең уңайлылыгын һәм тизлеген киметү фаразлана.

Муниципаль берәмлекнең Генераль планы белән каралган торак пункт территориясен торак төзелешен, туризм өлкәсен, агросәнәгать комплексын үстерү максатларында арттыру җирлекнең урам-юл челтәрен үстерү зарурлыгына китерәчәк. Гамәлдәге урам-юл юлларын үзгәртеп кору, күперләр аша чыгу урыннарын реконструкцияләү таләп ителә.

Җирлекнең юл челтәре үсеше фаразы:

1) Региональ әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү

Региональ юллар Татарстан Республикасы милке булып тора һәм шуңа бәйле рәвештә төп чаралар аларны саклауга, модернизацияләүгә һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Югарыда санап үтелгән проектларны гамәлгә ашыру нигездә авыл җирендә урта һәм һөнәри белем бирү һәм медицина ярдәме алу мөмкинлеген тәэмин итүгә бәйле.

2) Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү

Транспорт инфраструктурасын алга таба үстерү өчен җирле әһәмияткә ия булган юлларны реконструкцияләү, торак пунктларга асфальт-бетон юллар төзү зарур.

Илмәт авыл җирлегенең планлаштырылган транспорт каркасы региональ һәм җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан төзелә.

## 2.5 Автомобильләштерү дәрәҗәсен, юл хәрәкәте параметрларын фаразлау

Алабуга районы торак пунктлары өчен автомобиль йөртү дәрәҗәсенең

фаразы «Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлаштыру буенча республика нормативлары " нда бар. Фаразланган мәгълүматлар базасында 2025 елга кадәр озак сроклы чорга Илмәт муниципаль берәмлеге халкының шәхси җиңел автомобильләр белән тәэмин ителеше булыр дип фаразларга мөмкин:

- 2017 елда-356 җиңел автомобиль;
- 2025 елда-480 җиңел автомобиль.

Юл хәрәкәте параметрларын билгеләү юлда аварияләрне киметү буенча чараларны билгеләгәндә, шулай ук юл чатында юл хәрәкәтен җайга салуны камилләштерү өчен аерылгысыз өлеш булып тора. Юл хәрәкәтенең төп параметрларына түбәндәгеләр керә:: хәрәкәт интенсивлыгы, Яшел сигналга килү интенсивлыгы, транспорт агымының составын китерүнең динамик коэффициенты, автомобильләр чиратының киму интервалы, хәрәкәт итү полосасының йөкләү коэффициенты, циклда яшел сигнал өлеше, чират арту коэффициенты, автомобильләрдә һәм метрларда чиратның уртача озынлыгы, автомобиль тукталышларының чагыштырма саны, туктаусыз узу коэффициенты.

Булган хәлне һәм социаль-икътисадый үсешнең килеп туган трендларын анализлау җирлектә юл хәрәкәте параметрларының шактый үзгәрүе фаразланмый, юл челтәренең тыгызлыгы сизелерлек үзгәрмәячәк, дигән нәтиҗә ясарга мөмкинлек бирә.

## 2.6 **Юл хәрәкәте иминлеге күрсәткечләренең фаразы**

Статистика нигезендә, Алабуга районында 2016 елда 2015 ел белән чагыштырганда авария хәлендәге барлык күрсәткечләр кимегән. Әмма 2017 елда 2016 елга карата барлык күрсәткечләр дә арткан.

Әмма киләчәктә Алабуга районында юл-транспорт вәзгыяте һәм социаль-икътисадый өлкәдә фаразланган үзгәрешләргә бәйле рәвештә юл хәрәкәте иминлеге дәрәҗәсе кимергә мөмкин:

- арту дәрәҗәдәге автомобильләштерү;

- миграция хезмәт хәбәрчеләре хисабына халыкның мобильлеген арттыру;

- район автомобиль юлларында транзит трафика арттыру;

- төбәк һәм федераль магистральләр аша йөк транспорт чаралары хәрәкәте интенсивлыгы үсеше;

- юл хәрәкәтендә катнашучыларның барысы да юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләрен массакүләм санга сукмау: автомобильчеләр, җәяүлеләр, велосипедчылар;

- район юл челтәренең озынлыгын һәм тыгызлыгын арттыру;

- автомобиль юлларының торышы канәгатьләнерлек түгел: катламнарның норматив булмаган торышы, тамгалар булмау, кышкы эчтәлектәге җитешсезлекләр;

- юл хуҗалыгының техник дәрәҗәсе җитәрлек түгел;

- юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларының камил булмавы.

Вакыйгаларның тискәре үсешенә юл куймас өчен муниципаль берәмлекнең юл челтәрендә куркынычсызлык дәрәҗәсен күтәрүгә юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру кирәк. Әлеге чаралар комплексы түбәндәге компонентларны үз эченә алырга тиеш:

- Алабуга районының гомуми файдаланудагы автомобиль юлларында юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итүнең заманча системасын булдыру;

- халык арасында, шул исәптән балигъ булмаганнар арасында да, хокукый аңны күтәрү һәм куркыныч тәртипне кисәтү;

- комплекслы схемаларны һәм юл хәрәкәтен оештыру проектларын эшләү һәм алар тарафыннан каралган чараларны гамәлгә ашыру исәбенә юл хәрәкәтен оештыру дәрәҗәсен арттыру.

Юл-транспорт һәлакәтләре санын һәм зыян күрүчеләр санын киметүгә уңай динамиканы, шулай ук муниципаль берәмлек территориясендә авариялелек дәрәҗәсен киметү буенча чаралар кабул итүне исәпкә алып, аварияләрнең төп күрсәткечләренең алга таба кимүен фаразларга мөмкин.

## 2.7 **Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә һәм халык саулыгына тискәре йогынтысын фаразлау**

Транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирәлеккә зарарлы йогынтыны киметү өлкәсендәге бурычлары булып тора:

- транспортның кеше саулыгына зарарлы йогынтысын киметү транспортның барлык төрләрендә дә йогынты ясау күләмнәрен, чыгарып ташлау һәм ташландык суларны агызу күләмен киметү хисабына киметелде;
- транспорт чараларының ягулыкның экологик чиста төрләренә күчүен мотивацияләү.

Транспортның әйләнә тирә мохиткә зарарлы йогынтысын киметү һәм барлыкка килгән зыяннарны киметү өчен кирәк:

- транспортның һава һәм су тирәлегенә һәм кеше саулыгына экологик куркынычсыз транспорт чараларын куллану хисабына зарарлы йогынтысын киметү;
- альтернатив чыганакларда (нефть булмаган чыганакларда) эшләүче транспорт чараларын-энергетика ресурсларын куллануны стимуллаштыру.

Транспорт-юл комплексының әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен автотранспорт чаралары санын арттыру һәм автомобиль юлларында хәрәкәт интенсивлыгын арттыру шартларында түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру күздә тотыла:

- кышкы чорда, аеруча кышкы чорда, гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын, бозлавыкка каршы тискәре йогынтыны киметергә мөмкинлек бирә торган карап тотуның яңа алымнарын эшләү һәм гамәлгә кертү;
- автомобиль юлларын әйләнә-тирә мохитне зарарлы йогынтылардан саклау чаралары белән төзекләндерү, шул исәптән тавыш йогынтысы дәрәҗәсен киметү һәм әйләнә-тирә территорияләр пычрану өчен автомагистраль буенда ясалма һәм үсемлек барьерларын куллануны да кертеп.

Тулаем алганда, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә

тискәре йогынтысын һәм халыкның сәламәтлеген, барыннан да элек, экологик яктан чиста транспорт чараларын һәм транспорт инфраструктурасын төзекләндерүгә күчү хисабына киметү фаразлана.

## 3 Транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципиаль вариантлары һәм аларны алга таба гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган вариантны сайлап алу белән транспорт инфраструктурасын үстерүнең максатчан күрсәткечләре (индикаторлары) буенча эреләндерелгән бәяләү

Территориаль планлаштыру документында Татарстан Республикасы һәм Алабуга муниципаль районының социаль-икътисади үсеш стратегияләре тарафыннан социаль-икътисади үсешнең өч төп сценарие карала.

*Базовый* сценарий предполагает стабильное, планомерное развитие экономики, с темпами роста, благоприятными для района. 2015 елдан 2030 елга кадәр тулаем территориаль продукт (ВТП) үсешенең җыелган темпы уңайлы дөнья икътисадый вәзгыяте фонында 1,7 тапкыр арту фаразлана. Җитештерү-сәнәгать тибындагы махсус икътисадый зона үсеше хисабына предприятиеләр хезмәткәрләре саны 2015 елдан 2030 елга кадәр 15% ка артачак. Халык саны да тотрыклы үсәчәк. Җитештерүчәнлек 2015 ел белән чагыштырганда 2030 елда 1,85 тапкырга артачак. Инновацион җитештерү өлеше 2030 елда 5,7% тан 15% ка кадәр артачак. 2030 елга карата ВТПДА кече һәм урта бизнес өлешен 0,9% ка арттыру фаразлана, ә кече һәм урта бизнес предприятиеләрендә эшләүчеләр саны 2030 елга карата барлык предприятиеләр хезмәткәрләренең гомуми күләмендә 5% ка артачак. Халыкның торак белән тәэмин ителеше уртача темплар белән арта, һәм 2030 елга әлеге күрсәткеч 1 кешегә 30,1 кв.м торак тәшкил итәчәк.

Ел саен 5 – 6% лы динамика белән туристлар килүе арта, бизнес өчен районның инвестицион җәлеп итүчәнлеге арта. Районның икътисади үсеш дәрәҗәсе 0,55 дән 0,81% ка кадәр булыр дип фаразлана. Тулаем алганда,

үсешнең база сценарие куелган барлык бурычларны һәм Инвестицион проектларны гамәлгә ашыруны күздә тота.

*Оптимистический* сценарий основывается на тенденциях улучшения мировой экономической обстановки, характеризуется динамичным ростом экономики г. Елабуги.

Тулаем территориаль продукт югарырак темплар белән арта, 2030 елда үсеш темпы 2015 ел белән чагыштырганда 1,9 % тәшкил итәчәк. Сәнәгать, авыл хуҗалыгы актив үсә, торак төзелеше алып барыла. Халыкның тормыш сыйфаты яхшыра.

Системалы рәвештә спорт белән шөгыльләнүчеләр дәрәҗәсе елдан - ел 3 – 4 % ка арта һәм 2030 елга 56 % ка җитә. 2030 елга халыкның керемнәре 2,3 тапкырга артачак. Бюджет керемнәре арта, муниципаль берәмлек инфраструктурасы яңартыла, бу туризмны үстерүгә ярдәм итә. 2030 елга туристлар агымы 3,4 тапкырга арта. "Алабуга «махсус икътисадый зонасы үзенең үсешен дәвам итә, предприятиеләр һәм хезмәткәрләр саны арта, вак һәм урта производстволар үсә. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше 2030 елда 35 % ка җитә, әмма икътисадның төп көч булып эшкәртү сәнәгатенең эре предприятиеләре кала.

*Инерционный* сценарий предполагает значительное влияние внешних факторов мировой экономики, с невысокими темпами роста экономического развития муниципального образования. Тулаем территориаль продукт үсә, әмма шактый түбән темплар белән. Предприятиеләр кыенлыклар кичерүен дәвам итә. Чит ил чималына бәйле кайбер производстволарны ябу мөмкин. ВТПДА кече һәм урта бизнес өлеше кими. Эшсезлек дәрәҗәсе югары дәрәҗәдә, һәм 2020 нче елдан гына да кимү фаразлана. Районның үз-үзен тәэмин итү дәрәҗәсе түбән. Бюджетның үз акчалары муниципаль программаларны тулы күләмдә гамәлгә ашыруга җитми. Әмма туризмны үстерү дәвам итә, туристлар агымы 2030 елга, инде барлыкка килгән тотрыклы шәһәр бренды ярдәмендә, 1,8 тапкыр артачак. Инвестиция кертемнәр күләме кими. Татарстан Республикасының гомуми

күләмендә инвестицияләр өлеше якынча 5 % дәрәҗәсендә саклана, 2030 елга кадәр 5,7% ка кадәр, «Алабуга»ППТ МИЗ үсеше аркасында.

## 4 Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү, транспорт объектларының техник-икътисадый параметрлары, чараларны (инвестицион проектларны) тормышка ашыру чиратлылыгы буенча чаралар (инвестицион проектлар) исемлеге)

### 4.1 Транспорт төрләре буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары

Тимер юл, һава һәм су транспорты буенча транспорт инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет чараларының җитәрлек булмавы һәм әлеге юнәлешләрнең үсеш перспективалары булмау сәбәпле планлаштырылмый

### 4.2 Гомуми файдаланудагы транспортны үстерү, транспорт-күчеп утыру төеннәрен булдыру буенча чаралар

Хәзерге вакытта гомуми файдаланудагы автомобиль пассажир транспортында халыкка хезмәт күрсәтүнең гамәлдәге системасы Иске Юраш муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең транспорт хезмәтләренә булган ихтыяҗын канәгатьләндерә.

Җәмәгать транспортының әйләнә-тирәлеккә тискәре йогынтысын киметү өчен автомобиль йөртү дәрәҗәсен арттыру шартларында хәрәкәт составының ягулыкның альтернатив төрләренә күчүе кирәк. Хәзерге вакытта «автомобиль, тимер юл, диңгез, елга, авиация транспорты һәм махсус билгеләнештәге техника буенча аерым ярдәмче программаларга бүлү белән газ-мотор техникасын гамәлгә кертү» дәүләт программасы эшләнде, аның кысаларында экологик күрсәткечләр югары булган транспорт техникасыннан өстенлекле файдалануны икътисадый стимуллаштыру планлаштырылган.

Тикшерү күрсәткәнчә, тикшерелә торган муниципаль берәмлек

территориясендә җәмәгать транспортының бер тукталышын төзекләндерү буенча чаралар комплексы үткәрү зарур. 4 нче таблицада Илмәт муниципаль берәмлеге территориясендә тукталыш пунктын норматив хәлгә китерү буенча чаралар исемлеге тәкъдим ителде.

4 нче Таблица– Илмәт муниципаль берәмлеге территориясендә тукталыш пунктын норматив хәлгә китерү буенча чаралар.

| т/б № | Чара | Тукталыш |
|---|---|---|
| Бер | 5.16 «автобус яки троллейбус тукталышлары урыны " тамгасын урнаштыру» | Илмәт т. п. тукталыш пункты |
| Ике | Тукталыш мәйданчыгы төзелеше | |
| Өч | Утырту мәйданчыгы төзү | |
| Дүрт | Автобус павильоны урнаштыру | |
| Биш | Тышкы электр элемтә линияләрен урнаштыру | |
| Алты | Тукталыш пункты белән берләштерелгән җәяүлеләр кичү юлын оештыру | |

Тукталыш пунктларын төзекләндерү буенча чаралар «гомуми файдаланудагы автомобиль юллары " Р 52766-2007 ГОСТ нигезендә үткәрелергә тиеш. Төзекләндерү элементлары. Гомуми таләпләр».

Җәмәгать транспорты тукталышларын төзекләндерү һәм хәрәкәт составын алмаштыру чараларын уздырганда инвалидларның юл хуҗалыгы объектларына (ОДМ 218.2.0007–2011) үтемлелеген тәэмин итү чараларын проектлау буенча Методик тәкъдимнәр, шулай ук РФ Транспорт министрлыгының «автомобиль транспорты һәм шәһәр җир өсте электр транспорты, автовокзаллар, автостанцияләр һәм күрсәтелә торган хезмәтләр инвалидларыннан пассажирлар өчен уңайлы шартлар тәэмин итү тәртибен раслау турында»2015 елның 1 декабрендәге 347 номерлы боерыгы таләпләрен исәпкә алырга кирәк.

## 4.3 Җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктураны үстерү чаралары, шул исәптән бердәм парковка пространствосын үстерү

Хәзерге вакытта Илмәт муниципаль берәмлеге территориясендә җиңел

автомобиль транспорты өчен транспорт инфраструктурасы объектларының күп өлеше, шул исәптән юл сервисы объектлары төбәк һәм җирле әһәмияттәге юлларда урнашкан.

Җирлекнең генераль планы проекты белән юл сервисы объектларын төзү каралмаган.

Сайлап алынган проектлау варианты кысаларында җиңел автомобиль транспорты өчен инфраструктура үсешенең төп юнәлеше булып бердәм парковка пространствосы булдыру һәм нәтиҗәле эшләве тора. Шул ук вакытта парковка киңлегенә кытлык булырга тиеш.

### 4.4 Җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү буенча чаралар

Илмәт авыл җирлеге территориясендә җәяүлеләр һәм велосипед хәрәкәте инфраструктурасын үстерү чаралары җирле бюджет акчалары җитәрлек булмау сәбәпле планлаштырылмый.

### 4.5 Йөк транспорты, транспорт чаралары коммуналь һәм юл хезмәтләре өчен инфраструктураны үстерү буенча чаралар

Алабуга муниципаль районының стратегик планлаштыру документлары белән Илмәт авыл җирлегенең агросәнәгать комплексы (АСК) объектларына керү юлларын төзү рәвешендә җирле әһәмияттәге автомобиль юллары челтәрен йөк транспорты өчен инфраструктураны үстерү чаралары каралган. Каралган чаралар АПК эшчәнлеге калдыкларын ташуның куркынычсызлыгын һәм экологик яктан куркынычсызлыгын тәэмин итәчәк.

Әлеге чаралар авыл җирлеге юллары челтәрен үстерү буенча чараларның «4.6» бүлеге кысаларында әлеге ПКРТИ тарафыннан тасвирланган.

### 4.6 Җирлек юллары челтәрен үстерү чаралары

Юллар челтәрен үстерү максатларында юлларны ремонтлау һәм карап

тоту буенча чаралар планлаштырыла.

Юл хәрәкәте иминлеген арттыру максатларында бу юнәлештә юл хәрәкәтен оештыруның нәтиҗәлелеген арттыру буенча комплекслы чара гамәлгә ашырылырга тиеш, ул буенча чараларны үз эченә ала:

- транспорт чараларының аерым участокларда яки төрле зоналарда тиз йөрешле режимы;

- транспорт чараларының аерым территорияләргә үтемлелеген чикләү;

- гамәлдәге юл шартлары тудырыла торган хәрәкәтне һәм куркыныч факторларын (конфликтлы хәлләрне) юк итү;

- белем бирү оешмаларына балаларның куркынычсызлык хәрәкәте маршрутларын тәэмин итү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуны фото - һәм видеофиксацияләү чаралары автомат рәвештә урнаштырылган.

Шулай ук юл хәрәкәтен мониторинглау системасын оештыру, транспорт агымнары детекторларын урнаштыру, ОДД буенча документлар җыю һәм саклауны оештыру, мәгълүматлар базаларын булдыру һәм алып бару принциплары, мәгълүматка керү шартлары, аны актуальләштерү вакыт-вакытының актуальлеге буенча да бурычлар хәл итәлергә тиеш.

Әлеге чараларны детальләштерү РФ Транспорт министрлыгының «Юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын әзерләү кагыйдәләрен раслау турында " 2015 елның 17 мартындагы 43 номерлы боерыгы белән регламентланган юл хәрәкәтен оештыру проектларын һәм схемаларын эшләү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Генераль план нигезендә, Алабуга муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы чаралары нигезендә Илмәт авыл җирлеге территориясендә автомобиль юлларын үстерү чаралары каралган.

Алабуга муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы составында Илмәт авыл җирлеге территориясендә автомобиль юлларын үстерү буенча чаралар исемлеге 5 нче таблицада күрсәтелгән.

5 нче Таблица-торак пунктларның урам-юл челтәрен үстерү чаралары

| т/б № | Атамасы | Җирлек башлыгы | Йөгертмә | Эш төре | Категория | Гамәлгә ашыру этаплары | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | Беренче чират | | Исәп-хисап вакыты | |
| | | | | | | 2016–2020 еллар | озынлыгы, км | 2016–2020 еллар | озынлыгы, км |
| Региональ әһәмияттәге чаралар | | | | | | | | | |
| Бер | Илмәт-Ядегәр-Көек | Илмәт | асфальтобетон | кап. ремонт | IV | | | + | 3,7 |
| Ике | Илмәт авылы, Үзәк урамы (ЩПС) | Илмәт | җир | төзелеш | | + | 0,1 | | |
| Өч | Илмәт авылы Нагорная урамы (хәзерге асфальт) | Илмәт | асфальт-бетон | Кап.төзекләндерү | | + | 0,5 | | |
| Дүрт | Илмәт авылы Яшьләр урамы (асфальт чокыр ремонты)) | Илмәт | асфальт-бетон | Кап.каеш | | + | 0,5 | | |
| Биш | Ядегәр авылы Туфан урамы (ЩПС) | Илмәт | җир | төзелеш | | | | 1.1 | |
| Алты | Илмәт авылы Набережная урамы (асфальт төзелеше)) | Илмәт | щпс | төзелеш | | | | 0.7 | |
| Җиде | Илмәт авылы Тукай урамы (чокыр ремонты) | Илмәт | Асфальт-бетон | Кап.төзекләндерү | | | | 0,25 | |
| Сигез | Илмәт авылы Үзәк урамы | Илмәт | Асфальт-бетон | Кап.төзекләндерү | | | | 0,5 | |
| Региональ әһәмияттәге чаралар | | | | | | | | | |

| т/б № | Атамасы | Җирлек башлыгы | Йөгертмә | Эш төре | Категория | Гамәлгә ашыру этаплары | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | Беренче чират | | Исәп-хисап вакыты | |
| | | | | | | 2016–2020 еллар | озынлыгы, км | 2016–2020 еллар | озынлыгы, км |
| Ун | Ядегәр авылы Тукай урамы | Илмәт | җир | төзелеш | | | | + | |
| Ун бер | Илмәт Авылы Ул.Кысыр | Илмәт | Асфальт-бетон | Кап.төзекләндерү | | | | + | |
| Ун ике | Илмәт Авылы Ул.Сәйдәшев | Илмәт | Асфальт-бетон | Кап.төзекләндерү | | | | + | |
| Ун өч | Көек авылы Җәлил урамы | Илмәт | җир | төзелеш | | | | + | |
| Ун дүрт | Илмәт авылы Җәлил урамы | Илмәт | ЩПС | Кап.төзекләндерү | | | | + | |
| Ун биш | Илмәт Авылы Ул.Яшьләр | Илмәт | Асфальт-бетон | Кап ремонтлау | | | | + | |
| Ун алты | Ядегәр Авылы Ул.Туфан | Илмәт | ЩПС | Кап.төзекләндерү | | | | + | |

## 5 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чараларны (инвестицион проектларны) финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

Конкрет объекттагы чаралар исемлеге проект-смета документларын эшкәрткәннән соң детальләштерелә. Чараларның бәясе, үткәрелгән шундый ук

чараларның бәясенә нигезләнеп, якынча билгеләнгән.

Программа чараларын тормышка ашыру Илмәт муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары хисабына һәм өстәмә финанслау чыганакларын җәлеп итеп гамәлгә ашырыла. ПКРТИГА керүче чараларны финанслауның еллык күләме Чираттагы финанс елына Илмәт авыл җирлеге бюджетын эшләгәндә билгеләнә.

Программа чараларын гамәлгә ашыру өчен кирәк булган финанс чараларының гомуми күләме исәп-хисап чорына 92966,0 мең сум тәшкил итә.

Программаны тормышка ашыруга чыгымнар турында мәгълүмат 6 нчы таблицада күрсәтелгән.

Таблица 6 – чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганакларын бәяләү

| т/б № | Чараның исеме | Акча күләме, мең сумнарда | | | | | | Финанслау чыганагы |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Ике мең унтугыз | Ике мең егерме | Ике мең егерме бер | Ике мең егерме ике | Ике мең егерме өч | 2024-2035 | |
| Максат: Илмәт муниципаль берәмлегенең заманча, нәтиҗәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү, ул муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын югары дәрәҗәдә тәэмин итә. | | | | | | | | |
| Бурыч. транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтиҗәлелеген һәм сыйфатын күтәрү | | | | | | | | |
| Бер | "Альметье-в-Ядегәр-Көек" төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлын капиталь ремонтлау» | | | | 10040,0 | 55000,0 | - | Региональ бюджет |
| Ике | Җәмәгать транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү | | | | 200,0 | | 320,0 | Региональ бюджет |
| Дүрт | Илмәт авылы, Үзәк урамы (ЩПС) | 480,0 | - | - | - | - | - | Төбәк бюджеты |
| Биш | Илмәт авылы Нагорная урамы (хәзерге асфальт) | - | 2500,0 | - | - | - | - | Төбәк бюджет |
| Алты | Илмәт авылы Яшьләр урамы (асфальт чокыр ремонты)) | - | Ике мең биш йөз, | | - | - | - | Региональ бюджет |
| Җиде | Ядегәр авылы Тукай урамы (ЩПС) | - | - | Бер мең дүрт йөз | | - | - | Төбәк бюджет |

| | | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | кырык | | | | |
| Сигез | Илмәт авылы Набережная урамы | - | - | - | - | | Өч мең өч йөз алтмыш | Төбәк бюджет |
| Тугыз | Илмәт авылы, Нагорная урамы (существо.асфальт чокыр ремонты) | - | - | - | - | 1500,0 | - | Төбәк бюджеты |
| Ун | Илмәт авылы Тукай урамы (чокыр ремонты) | - | 1250,0 | - | - | | - | Төбәк бюджеты |
| Ун бер | Илмәт авылы Үзәк урамы (чокыр ремонты) | | | 2500.0 | | | | Төбәк бюджеты |
| Ун ике | Ядегәр авылы Туфан урамы | | | | 480.0 | | 2500.0 | Регион Бюджет |
| Ун өч | Илмәт авылы урамнары өчен вак таш сатып алу | 20,0 | | | | | | Бюджет |
| Ун дүрт | Ядегәр авылы зиратына керү юллары өчен вак таш сатып алу | | 48,0 | | | | | Җирле бюджет |
| Ун биш | Илмәт авылы Нагорная урамы өчен асфальт түшкәләре сатып алу | | | 76,0 | | | | Җирле Бюджет |
| Ун алты | Илмәт авылы, Сәйдәшев ур. | | | | | | 2500.0 | Төбәк. бюджет |
| Ун жиде | Көек авылы Җәлил урамы | | | | | | 1800.0 | Төбәк. Бюджет |
| Ун сигез | Илмәт авылы Җәлил урамы | | | | | | 1800.0 | Төбәк. Бюджет |
| Ун тугыз | Илмәт авылы Яшьләр ур | | | | | | 900.0 | Төбәк. Бюджет |
| Егерме | Ядегәр авылы Туфан урамы | | | | | | 1800.0 | Төбәк. бюджет |

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Барлыгы: | 528,0 | 6298,0 | 3988,0 | 10720,0 | 56500,0 | 14980,00 | - |
| | 92870,0 | | | | | | Төбәк. бюджет |
| | 144,0 | | | | | | Җирле бюджет |
| Барлыгы | 93014,0 | | | | | | |

## 6 Транспорт инфраструктурасын үстерү вариантын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестицион проектлар) нәтиҗәлелеген бәяләү

Илмәт муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең база күрсәткечләре белән максатчан күрсәткечләрен (индикаторларын) чагыштыру нигезендә транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү буенча чаралар (инвестиция проектлары) нәтиҗәлелегенә бәя бирелде. База максатчан күрсәткечләре өчен транспорт инфраструктурасының хәзерге торышын характерлаучы күрсәткечләр кабул ителде.

Муниципаль берәмлекнең юл челтәре торышын яхшыртудан социаль-икътисадый нәтиҗә түбәндәгечә чагылдырыла:

- йөрү уңайлылыгын һәм уңайлылыгын арттыру, юллар челтәренең сыйфатын яхшырту хисабына юл-транспорт һәлакәтләре куркынычын киметү;
- экономия вакыт арттыру хисабына уртача тизлек хәрәкәте;
- гражданнар өчен дә, муниципаль берәмлек предприятиеләре һәм оешмалары өчен дә транспорт йөртүгә чыгымнарны киметү;
- даими маршрутлар буенча автомобиль транспортында пассажирлар йөрткәндә транспорт хезмәте күрсәтүнең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын арттыруны тәэмин итү.

Программаны тормышка ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү аның хисап чорында үтәлеш нәтиҗәләре буенча һәм, гомумән алганда, программаны

тормышка ашыру тәмамланганнан соң башкарыла. Бәяләү критерийлары булып тора: нәтиҗәлелеге, Нәтиҗәлелеге, финанс үтәлеше.

Нәтиҗәлелекне программаны гамәлгә ашыру барышында ирешелгән нәтиҗәләр һәм аны гамәлгә ашыруга бәйле финанс чыгымнары чагыштырмасын чагылдыра. Нәтиҗәлелек программаның максатчан күрсәткечләренә ирешү дәрәҗәсен чагылдыра. Финанс үтәлеше программаны гамәлгә ашыру белән бәйле факттагы финанс чыгымнары һәм чираттагы финанс елына расланган ассигнованиеләр чагыштырмасын чагылдыра.

Илмәт муниципаль берәмлегенең ПКРТИ чараларының характеристикалары 7 нче таблицада китерелгән.

8 нче таблицада Илмәт муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча ПКРТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең әһәмияте тәкъдим ителгән.

7 нче Таблица – Илмәт муниципаль берәмлегенең ПКРТИ чаралары характеристикасы

| т/б № | Чараның исеме | Социаль-икътисади нәтиҗә | Шәһәр төзелешен проектлау нормативларына туры килү |
|---|---|---|---|
| Максат: Илмәт муниципаль берәмлегенең заманча, нәтиҗәле һәм куркынычсыз транспорт инфраструктурасын үстерү, ул муниципаль берәмлек халкы өчен транспорт комплексы хезмәтләренең һәркем өчен мөмкин булуын һәм сыйфатын югары дәрәҗәдә тәэмин итә. | | | |
| Бурыч. транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтиҗәлелеген һәм сыйфатын күтәрү | | | |
| Автомобиль транспорты | | | |
| Бер | Автомобиль юллары төзелеше | Халыкка хезмәт күрсәтү сыйфатын күтәрү | Ярашлылык |
| Ике | Җәмәгать транспорты тукталышларын норматив хәлгә китерү | Пассажирлар ташу хезмәтләре күрсәтүнең сыйфатын күтәрү | Ярашлылык |
| Өч | ТС вакытлыча саклау урыннарын оештыру | Мәдәният һәм мәгариф объектларының үтемлелеген арттыру | Ярашлылык |

8 нче Таблица – Илмәт муниципаль берәмлеге транспорт инфраструктурасының ПКРТИ чараларын гамәлгә ашыруның нәтиҗәлелеген бәяләү өчен төп максатчан күрсәткечләрнең әһәмияте

| Күрсәткеч атамасы | Аш-су. үлчәү | Күрсәткечнең әһәмияте, шул исәптән: | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | 2018 ел (база) | 2019 ел | 2020 ел | 2021 ел | 20202 ел | 2023 ел | егерме дүрт – 2016– |
| Пассажирлар ташу | | | | | | | | |
| Җәмәгать транспорты маршрутларында тукталышлар саны норматив хәлдә | берәмлек | Нүл | Нүл | Нүл | Бер | Бер | Бер | Бер |
| Автомобиль транспорты | | | | | | | | |
| Әлеге дәрәҗәнең мәдәният һәм мәгариф объектларында вакытлыча парковкалар белән тәэмин ителгән | процент | Илле | Җитмеш | Туксан | Бер йөз | Бер йөз | Бер йөз | Бер йөз |
| Җирле һәм төбәк әһәмиятендәге автомобиль юллары төзелеше | процент | Илле | Сиксән | Бер йөз | Бер йөз | Бер йөз | Бер йөз | Бер йөз |

## 7 Институциональ үзгәртеп корулар, транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәэмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

Әлеге эшнең 1 бүлеген эшләү кысаларында үткәрелгән Илмәт авыл җирлеге территориясендә икътисадый, сәяси, хокукый һәм социаль институтлар системасының эшләү шартларын анализлау хуҗалык эшчәнлегенең формаль һәм формаль булмаган шартлары хуҗалык итү шартларына туры килүен

күрсәтте. Милек мөнәсәбәтләре гамәлдәге законнар нигезендә җайга салынган: булдырылган шәхси сектор; формалашкан учреждениеләре һәм оештыру базары тибындагы (коммерция банклары,инвестиция фондлары һәм тдп.); халык хуҗалыгы белән идарә итү системасында уңышлы бара алыштыру административ рычагов икътисади, барыннан да элек, бюджет һәм салым. Эшмәкәрлек һәм көндәшлек үсә, хуҗалык итүче субъектлар арасында ирекле килешү нигезендә яңа базар структуралары формалаша. Гамәлдәге норматив-хокукый база социаль-икътисадый сәясәтне нәтиҗәле гамәлгә ашырырга һәм шул рәвешле һәр өлкәдә дә, комплекста да муниципаль берәмлекнең динамик үсеше өчен шартлар тудырырга мөмкинлек бирә. Җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә торган сәясәт халыкның гамәлдәге хакимияткә ышаныч дәрәҗәсен арттыруга, шул рәвешле инвестицион климатны яхшыртуга һәм эшмәкәрлекне активлаштыруга юнәлдерелгән.

Шулай итеп, Илмәт авыл җирлеге территориясендә институциональ үзгәрешләр үткәрүгә ихтыяҗ юк. Транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә эшчәнлекне гамәлгә ашырганда үзара бәйләнеш характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла.